

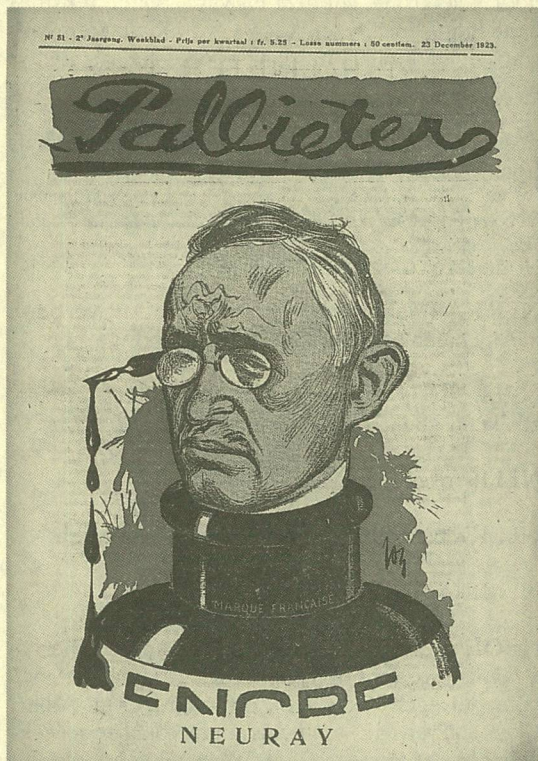
NEURAY, Fernand (Etalle 28 mei 1874 – aan boord van de Jean Laborde, tegenover Piraeus 29 maart 1934).

Studeerde na de klassieke humaniora aan het Klein Seminarie van Bastogne geschiedenis aan de Luikse universiteit, onder meer bij Godefroid Kurth, maar brak zijn studie in 1896 af om hoofdredacteur te worden van het katholieke dagblad *L'Avenir du Luxembourg*; in 1898 nam hij te Brussel de leiding over van het katholieke dagblad *Le XXe Siècle*. Na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog gaf hij het blad vanaf 12 november 1914 opnieuw uit, eerst in Le Havre, daarna van 2 november 1916 af in Parijs. Om af te rekenen met de verdeeldheid in partijen brak Neuray met *Le XXe Siècle* en stichtte te Parijs in maart 1918 *La Nation belge, Journal d'union nationale*, dat na de oorlog in Brussel werd uitgegeven. In al die bladen ontpopte Neuray zich tijdens en na de oorlog als kampioen van **Belgisch nationalisme** en patriottisme, sympathiseerde met de Groot-Belgische gedachte en met annexionistische drijfverijen, en nam antidemocratische stellingen in ten voordele van een sterk regime. Om die reden noemt historicus Maurits Basse hem “een fascistische aartsvijand van de V.B.”. Neuray vond in regeringsleider en oorlogsminister **Charles de Broqueville** een beschermheer en genoot ook de steun van andere gezagdragers, onder meer van minister **Paul Hymans**; toch hebben heel wat officiële personen, ook Franstalige, hem vanwege zijn *neuraysthénie* afgewezen. Tegenkanting kwam er echter vooral van Vlaamsgezinde zijde, want Neuray was een fel te-

genstander van de V.B. en bewerkte tijdens de oorlog de buitenlandse openbare mening in anti-Vlaamse zin. Neuray noemde Joris Helleputte *un péril public, un danger national*, waartegenover staat dat *De Stem uit België* van Floris Prims *Het Vaderland*, de Nederlandstalige versie van *Le XXe Siècle*, "de Vlaamsche schandvod van Neuray" heette, dat Frans van Cauwelaert over hem niet te spreken was en dat Alfons van de Perre, kort nadat Neuray hem als Duitsgezind had bestempeld, sprak over "dien vuigen kerel Neuray". Aan de andere kant werd Neuray ook door wallinganten als Raymond Colleye als *francophobe* aangevallen. Dat gebeurde op het ogenblik dat na de oorlog Neuray met Pierre Nothomb een van de leiders werd van het *Comité de Politique nationale*.

WERKEN: *La Belgique nouvelle. A travers quatre ans de guerre 1914-1918*, 2 dln., 1918; – *Une grande figure nationale: Godefroid Kurth. Un demi-siècle de vie belge*, 1931; – *Cassandre. Portraits et Souvenirs et Regards sur l'Europe*, 1934.

LITERATUUR: 'Neuray', in *Pallieter*, jg. 2, nr. 51 (23 december 1923), p. 2-3; – *Le Tombeau de Fernand Neuray*, 1934; – F. Desonay, 'En relisant Fernand Neuray', in *Revue catholique des idées et des faits*, jg. 14, nr. 45 (1 februari 1935), p. 9-12; – H.J. Elias, *25 jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, I, 1969; – D. Ryelandt, 'Fernand Neuray', in *BN*, XXXV, supplément 7, 1970, kol. 609-614; – L. Schepens, *Koning Albert, Charles de Broqueville en de Vlaamse Beweging tijdens de Eerste Wereldoorlog*, 1982; – H. Haag,

Spotprent van Fernand Neuray in *Pallieter* (23 december 1923), naar aanleiding van een banket georganiseerd door de belgicistische krant *Le Nation belge*. De journalist Neuray was een hevig tegenstander van de V.B. (AMVC)

Le comte Charles de Broqueville, Ministre d'Etat, et les luttes pour le pouvoir (1910-1940), 2 dln., 1990.

REGINALD DE SCHRYVER*